

Chicago címmel a világ szinte valamennyi dalszínháza bemutatta már az utóbbi évek egyik legsikeresebb színházi darabját Fred Ebb, Bob Fosse és John Kander musical-jét. A New York-i ősbemutató után öt évvel februárban a Pécsi Nemzeti Színház is műsorára tűzte a darabot, kettős szereposztásban.

Ha nem tudnánk, hogy Bob Fosse és John Kander Amerikáról és elsősorban Amerikánál írta a húszas évek millióját idéző, korunkkal is azonosítható darabját, bizonyára megdöbbennének (talán meg is botránkoznának) a minden intimitást nélkülöző, számunkra korántsem szokványos történet nyers naturalizmusán. Így azonban legfeljebb fejünket csóváljuk és egymás csodálkozó tekintetét keressük, de cseppet sem hiszszük, hogy ami a színpadon történik, az agyrém csupán, vagy legalábbis agyrémbe fogant fantázia szüleménye. Ellenkezőleg. A mozaikképekből szőtt cselekmény háttérében valóságos társadalmi drámát érzékelhetünk.

Pokoli gépezet irányította, megállíthatatlan energiák sodrában folynak az események. — Nyíltszíni szeretkezés és gyilkosság! Korruptió és csalás! Házaságtörés és erőszak! Akasztás premier plámban! És vidám forgatag. — Elképesztő és ocsmány. Undorító és gyönyörűsége egyidejűleg. De így hiteles. Így Chicago. És így lehet a bűnözés mekkája, ahol „a nőt is kilövik a férfi alól”, s ahol semmi sem lehetetlen: még a gyilkosság szenzációját ugródeszkának használó, tömegkommunikáció manipulálta karrier sem.

A Pécsi Nemzeti Színház társulata korántsem vállalt könnyű feladatot a Chicago színrevitelével. Egyrészt azért nem, mert a musical műfaji sajátosságai olyan szereplőgárdát kívánnak, amelynek tagjai egyaránt otthonosak dalban, táncban, prózában és azok nemes ötvözetét könnyed természetességgel képesek tolmácsolni. Másrészt, mert a megszólaló zene frazeálásában (tagolásában) és előadásmódjában — vagyis egész lényegében — alapvetően különbözik a bennünk gyökerező európai (operettes) hangzásvilágtól. Ezzel együtt Európában is szép számmal születnek illő transzponálásal kiváló musicalelőadások. Mindenekelőtt azoknál a társulatoknál, ahol jól gazdálkodnak a színház szellemi, technikai lehetőségeivel és az erőviszonyok ismeretében olyan kon-

A Chicago Pécsen

ceptiózus előadásra töreksznek, amely az említett stíláriskák mellett a társulat egyéni arculatát is megmutatja.

Tóth Sándor rendező-koreográfus és segítőtársa, Molnár Gál Péter ilyen előadást varázsolt elénk. Prekop Gabriella „életszagú” fordítása és Eörsi István verseinek kitűnő zenei-tartalmi alkalmazkodása önmagában csak lehetőség a drámai vezérfonal viteléhez. A feszültség megteremtése, annak ébrentartása és fokozása rendezői feladat. Jelen esetben egy olyan — rendezői kettős irányította — művészi kollektíva produktuma, amely a Pécsi Balett jelenlétével a minden vonatkozásban célszerű és praktikus börtöndíszlet (Menczel Róbert munkája) statikus terét is drámai izásban képes tartani anélkül, hogy a dinamikus (táncos) mozgás akár egy pillanatra is öncélúvá válna. Kifejezetten jó ötlet (márcsak az énekhangok érvényesülése és a közönséggel való közvetlen kontaktus miatt is) a zenekari árok melletti és előtti tér bejátszása, s a mikrofonok alkalmazása. Hatásosak a táncképek s a kórus exponálása. (A sajtókonferencia, a tárgyalás jeleneteiben.) Túlzott ugyanakkor a látványban amúgy is gazdag finálé véget nem érő revüképeinek a közönség újrázásai nélkül való továbbvitele.

John Kander kiválóan alkalmazott, tipikusan amerikai zenéjét, amely egyaránt tartalmaz ragtime, dixieland, swing

és sweet elemeket, a zenekar Hirsch Bence és Papp Zoltán irányításával az elvárható színvonalon, tetszetősen játszotta. Kár, hogy az együttes, a muzika jellegzetesen vérbő (dzseszes) lüktetését stíláriskan fel sem vállalta.

A népes szereplőgárda azon túl, hogy egységesen jó színvonalú — a műsorfüzetben feltett kérdésre válaszolva: sem amerikai, sem magyar, sokkal inkább jellegzetesen pécsi Chicago — előadást hozott létre, egy-egy emlékezetes alakítással is megajándékozott bennünket.

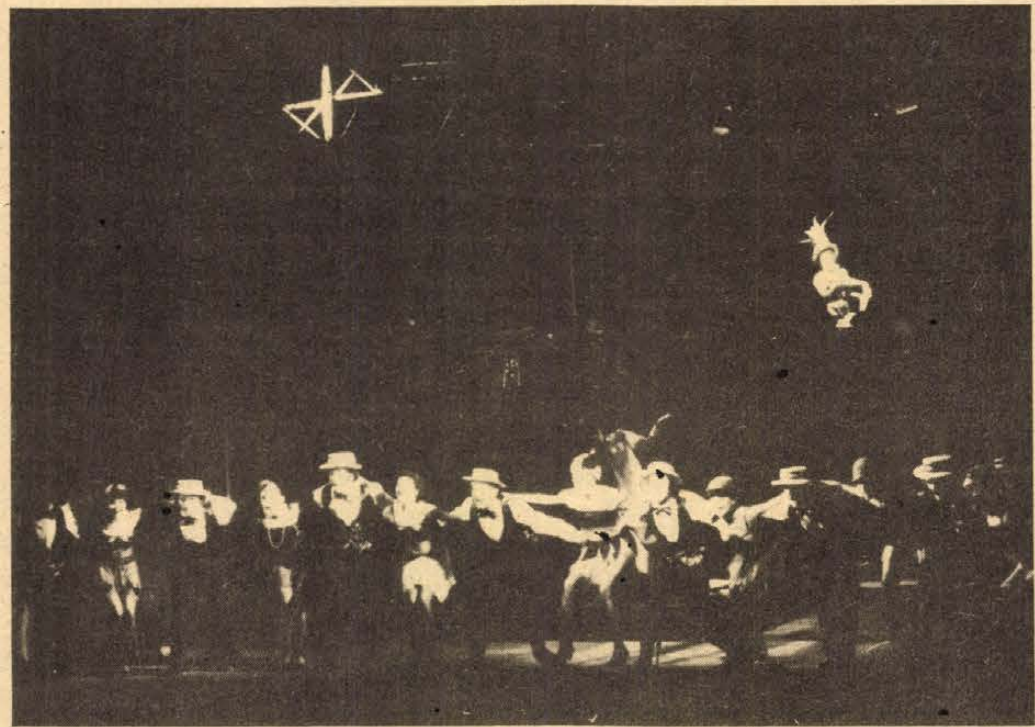
Füsti Molnár Éva Roxie Hartja külsőségeiben és belső tartásában, előadásmódjában és érzékenységében egyaránt kibontakozó tehetségről tanúskodik. Vári Éva Velma Kelly életrekeltésében példamutató. Szerepével való azonosulása, művészi alázata a dalok hőfokán is átsugárzik. Közös számaik — a műfaji elvárásoknak megfelelően — természetes egyszerűséggel csendülnek fel s mindig sikerrel számíthatnak. Mester István ügyvédje imponáló. Jelenetei élők, határozott magabiztossága környezetére is kisugárzik. Szépen csergő dalaí ugyanakkor kissé operettizűek. A második szereposztásban Harmath Albert kevésbé meggyőző. Énekszámái a jobbakkal szemben egyenesen telitalálat. Ez a Harmath Albert számára

„testreszabott” alak kevésbé szerencsés Wágner József alakításában. Péter Gizi maszkja nagyszerű. Kár, hogy ezzel sem a dalok intonációja, sem a Mama karaktere nem kerül szinkronba. Vajek Róbert esetlen férj alakítása s a stíláriskan is jól formált Mr. Celofán című dal, egyaránt dicséretes. Említést érdemel még Bárány Frigyes konferansza s az első felvonás hatóságos „sex-tett”-je (Krasznó Klári, Hőgye Zsuzsa, Tamás Gyöngyi, Uhrik Dóra, Unger Pálma, Vári Éva).

A Pécsi Balett meghatározó jelenlétéről külön is szólnunk kell. A tánc kifejezési formái most prózai, énekes feladatokkal bővültek. A mozgáselemek béklyóiból kiszökkenő többleddel a tehetség eddig rejtve őrzött, szunnyadó energiái egycsapásra teret kaptak és nyertek. Uhrik Dóra Hunyák Katalinja, Zarnóczy Gizella Kittyje, Solymos Pál Fredje és Majoros István Imoka egy-egy villanásával is remekbe szabott, komplex alakítás. S a táncok ugyanilyen energiáktól fűtve oldotta meg tetszetősen a kórus feladatát.

A bemutató kapcsán úgy tűnt: a Pécsi Nemzeti Színház társulata hosszú ideje nem koncentrált ilyen bátran és eredményesen művészi adottságait, szellemi erőtartalmait könnyűzenés produkcióra. Pedig ahogy a múltban, a jövőben is ez lesz a társulat biztos sikerének záloga.

Bornemissza Géza

Agócsy László és Várnagy Viktor 75 éves

Fél évszázad Pécs zenei életében

Ezekben a napokban ünnepli 75. születésnapját Pécs zenei életének két kimagasló egyénisége: a zenepedagógus Agócsy László, nyugalmazott főiskolai tanár, és a város, a megye zenei életének fáradhatatlan szervezője, Várnagy Viktor, az Országos Filharmónia pécsi kirendeltségének vezetője. Nemcsak a közös jubileum alkalmával kell őket együtt köszönteni, hanem azért is, mert noha más pályát futottak be, munkásságuk már nagyon korán, több mint fél évszázada egybefonódott, mégpedig a muzsika szeretete és ennek továbbadása jegyében.

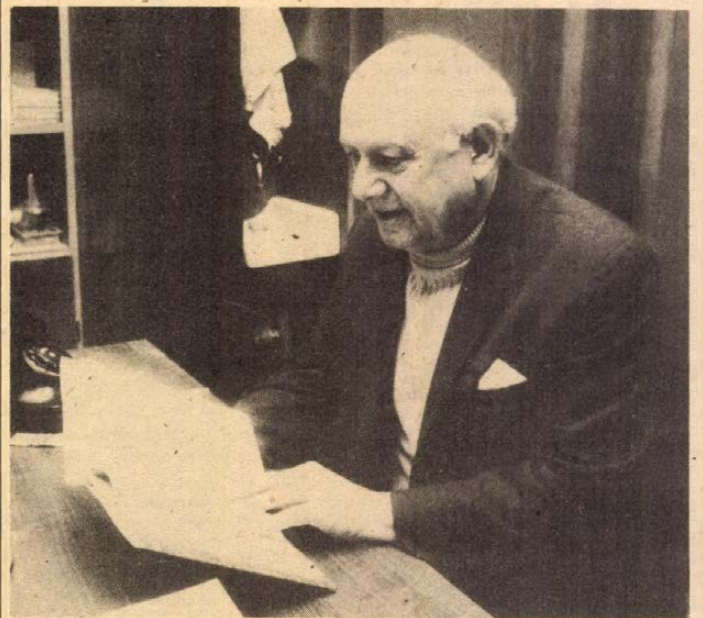

Agócsy László

Agócsy László húszévesen érkezett Pécsre, a polgári fiúiskolában tanított, vezette az iskola kórusát, a MÁV-dalkört, melyekkel már a harmincas évek elején műsorukra tűzték Kodály dalait, népdalfeldolgozásait. 1930-ban alakult meg Agócsy László vezetésével a Szeráfi Kórus, Pécs zenei életének jelentős tényezője. Aztán jöttek a zeneiskolai, a főiskolai évek, az éneklő ifjúság mozgalmaiban vállalt szerep, és a találkozások Kodály Zoltánnal, amely Agócsy tanár úr szavai szerint döntő hatást gyakorolt további pályájára. Munkájuk akkor kapcsolódott össze igazán egy célért, amikor Kodály 1945-ben Pécsre jött, és itt keresett, majd talált munkatársakat, akikkel megindíhatta a magyar zenei nevelés új korszakát.

— Ennek a találkozásnak köszönhetek mindent — mondja Agócsy László, akihez ma is ér-

irodájában is gyűlnek a köszönőlevelek, a gratulációk ezekben a napokban. Ő is mostanában töltötte be 75. életévét. Elegáns, ősz alakját jól ismeri Pécs koncertlátogató közönsége, mert Várnagy Viktor arra áldozta életét, hogy a muzsika iránti rajongását másokra is át ruházza, másokat is elvezessen a zene élvezetéhez. Édesapja katonazenész volt, a muzsika szeretete tehát apáról fiúra öröklődött. Saját fúvószenekara is volt a húszas években, még Gorrieri Ferenc, a bányászzenekar vezetője tanította, énekelni pedig Kalivoda Olga — a régi pécsiek még emlékeznek mindkettőjükre. Aztán jött Agócsy Lászlóval fél évszázada a Szeráfi Kórus megalakítása, aztán már hármasban, Antal Györggyel a Liszt-kórusé. Ezekben nemcsak énekeltek, hanem a koncertek, fellépések szervezésében is közreműködött Várnagy

Várnagy Viktor

kezik Európa zenei központjából a posta, az üzenet: Svájcban most készülnek a Kodály-módszer könyvalakban való közzétételére — üzeni egy volt tanítvány, aki Pécsen, a zenei táborban, Agócsy tanár úr vezetésével ismerkedett meg Kodály zenepedagógiai elveivel. Érkezik a posta Montserratból, az ottani világhírű kórus vezetőjétől, korábban ugyanis Agócsy László meghívott előadóként terjesztette külföldi zenei táborokban a magyar zenei oktatás új módszereit. E nemzetközi tekintély mellett munkásságának maradandó voltáról tanúskodik az is, hogy részben már megjelent, és idén augusztusban megéri a teljes kiadást szolfézs példatára, amely először 1953–54-ben látott napvilágot.

Várnagy Viktor asztalán, az Országos Filharmónia pécsi kirendeltségének Színház téri kis

Viktor, 1956-ban megbízták az Országos Filharmónia pécsi kirendeltségének vezetésével. Akkor még csak esetenként rendezték felöltött és ifjúsági hangversenyeket, mára viszont koncertlátogatók Sásd, Beremend, Szigetvár, Siklós, Komló és Mohács diákjai is.

— Ez misszió — mondja Várnagy Viktor. Baranyában 14 600 bérlete van ma a Filharmóniának, 104 koncertet látogatnak meg ebben az évadban, s hallgatják a világ legnevesebb előadóművészeit. A közönségszervezés és a programok összeállítása is Várnagy Viktor missziója. Neki köszönhetjük, hogy Pécsen vezényel Kobajasi Ken-ichiro és Gardelli, hogy itt koncertezik Ruha István és Maurice André, akiket úgy fogad itt a házigazda figyelmességével Várnagy Viktor, hogy e világhírű művészek mindig szívesen jönnek vissza Pécsre.

Gállos Orsolya